

PREVISIONS SOBRE LA CURA DELS FILLS A PARTIR DEL TRENCAMENT DE LA CONVIVÈNCIA (PROJECTE DE LLEI DEL LLIBRE SEGON DEL CODI CIVIL DE CATALUNYA, RELATIU A LA PERSONA I LA FAMÍLIA)

Reyes Barrada Orellana
Professora de dret civil
Universitat Rovira i Virgili

1. INTRODUCCIÓ

La Generalitat de Catalunya, en virtut de la competència legislativa que li reconeix l'article 129 de l'Estatut en matèria de dret civil, ha elaborat el Projecte de llei del llibre segon del Codi civil de Catalunya (PLCCCat), relatiu a la persona i la família.¹ El llibre segon, que representa un pas més en el procés codificador iniciat per la Llei 29/2002, de 30 de desembre, primera llei del Codi civil de Catalunya,² ha d'incloure la regulació de la persona física i de les matèries actualment compreses en el Codi de família (CF) i en les lleis especials d'aquest àmbit.

D'una manera general, els principals objectius que es pretenen amb l'aprovació del llibre segon del Codi civil de Catalunya són codificar la matèria relativa a la persona i a la família, per tal d'esmenar la situació anterior, que, per diferents raons, mantenia la regulació de determinades institucions familiars fora del Codi de família; i actualitzar el dret de família de Catalunya, adaptant-lo a la realitat social i a les seves noves demandes.³ Per consegüent, l'elaboració del llibre segon del Codi civil de Catalunya significa, no una simple reordenació de la legislació catalana vigent en matèria familiar, de les seves normes o els seus con-

1. *Butlletí Oficial del Parlament de Catalunya* (BOPC), núm. 384, de 19 de gener 2009.

2. Aquesta Llei (*Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, núm. 3789 [13 gener 2003]), que va establir l'estructura i el contingut bàsic del Codi civil de Catalunya, va disposar que el llibre segon havia d'incloure la regulació de la persona i la família (preàmbul 1).

3. «Memòria justificativa del director general de Dret i d'Entitats Jurídiques del Departament de Justícia», antecedents del Projecte de llei, Arxiu del Parlament de Catalunya (exposició de motius del Projecte, apartat 1).

tinguts, sinó de la seva revisió, harmonització i sistematització en un sentit ampli, això és, incloent la regulació de la persona física, cosa que representa la introducció d'un nombre considerable de novetats (exposició de motius, I).

Una de les novetats més significatives és la que s'introdueix en la secció 2 del capítol 3 PLCCCat, dedicat a la cura dels fills com a efecte derivat de la nul·litat del matrimoni, del divorci o de la separació judicial, concretament en l'article 233-9 PLCCCat, dedicat al «pla de parentalitat», l'anàlisi del qual és l'objecte del present treball.

2. EL PLA DE PARENTALITAT: CONCEPTE I FONAMENT

2.1. CONCEPTE

El PLCCCat, al llarg del seu articulat, no ofereix una definició del que ha d'entendre's per *pla de parentalitat*. No obstant això, trobem el concepte en la seva exposició de motius, segons la qual el pla de parentalitat «és un instrument per ordenar les qüestions principals que afecten als fills en la perspectiva de la separació dels progenitors i llur continuada participació en la criança i educació d'aquells» (exposició de motius, III, c).

A partir de la definició anterior i de l'anàlisi sistemàtica de les normes concordants del PLCCCat, es pot dir que el pla de parentalitat és un document en el qual s'estableix el règim de responsabilitat que els progenitors assumeixen a partir de la ruptura de la convivència respecte dels seus fills menors comuns. En aquest document, segons l'article 233-9 PLCCCat, els progenitors han de concretar la manera d'exercir les seves responsabilitats i la manera en què decidiran respecte de les qüestions que afectin el fill en comú. Es tracta, doncs, de preveure, d'establir de manera anticipada l'exercici de la responsabilitat parental sobre els fills menors comuns.

2.2. FONAMENT

Segons l'exposició de motius del PLCCCat, apartat III, el pla de parentalitat té per fonament estimular els progenitors perquè organitzin per si mateixos i responsablement la cura dels seus fills en ocasió de la ruptura.⁴

4. Com consta en la «Memòria justificativa del director general de Dret i d'Entitats Jurídiques del Departament de Justícia», antecedents del Projecte de llei, Arxiu del Parlament de

No obstant això anterior, el fonament principal del pla de parentalitat és garantir la cura efectiva i la seguretat dels fills menors per part dels seus progenitors, a pesar de la ruptura o inexistència de les relacions afectives entre aquests.⁵ És sabut que, encara que en l'apartat III, lletra c, de l'exposició de motius del PLCCCat es digui que «la separació no significa, per si mateixa, cap modificació en el règim d'exercici de la potestat», quan els progenitors deixen de conviure o quan viuen separats, aquest exercici s'adapta necessàriament a les circumstàncies concretes, procurant tant com sigui possible que els canvis no perjudiquin el correcte desenvolupament dels fills menors. La cura i la protecció dels fills, de la seva persona i del seu patrimoni, és una de les prioritats del PLCCCat, que es procura, entre altres mesures, amb la introducció i la regulació del pla de parentalitat.

Es parteix de la idea fonamental que la potestat és una institució de protecció que «constitueix una funció inexcusable i, en el marc de l'interès general de la família, s'exerceix personalment en interès dels fills, d'acord amb la seva personalitat i per a facilitar-ne el ple desenvolupament» (art. 236-2 PLCCCat; cfr. art. 133 CF), i que «la nul·litat del matrimoni, el divorci o la separació judicial no alteren les responsabilitats que corresponen als progenitors envers els fills» (art. 233-8 PLCCCat; cfr. art. 82.1 CF).

Atès això anterior, es pretén que els progenitors, en el moment d'organitzar les seves relacions futures en ocasió de la ruptura de la convivència, atenguin preferentment l'interès dels seus fills, per sobre del propi, i decideixin responsablement sobre les qüestions fonamentals que els afectin. Per a aconseguir aquest objectiu, s'exigeix que els progenitors elaborin i proposin un pla de parentalitat que contingui una previsió de com es durà a terme l'exercici de la responsabilitat parental sobre els seus fills comuns i una determinació dels criteris de resolució dels conflictes que aquest exercici pugui plantejar en el futur, de la manera que considerin més adequada atenent les seves circumstàncies concretes i sempre en interès del menor. En definitiva, el pla de parentalitat pretén que els progenitors, conjuntament o separada, reorganitzin de manera responsable la cura dels seus fills i donin compliment a la seva responsabilitat parental, que els

---

Catalunya, el pla de parentalitat té com a finalitat la transparència del règim de responsabilitat parental establert i l'estimulació del compliment dels compromisos acordats per ambdues parts. En aquest sentit s'expressava també l'Avantprojecte de llei del llibre segon en l'apartat III de la seva exposició de motius, segons la qual l'objectiu del pla de parentalitat és «afavorir la concreció dels acords en aquesta matèria, la transparència per a ambdues parts i per a estimular el compliment dels acords aconseguits pels progenitors en separar-se».

5. Han de tenir-se també en compte els supòsits en què els progenitors no han mantingut mai una relació de convivència.

obliga, també conjuntament o separada, a assegurar-se que el seu fill mantindrà cobertes les seves necessitats personals i patrimonials.

3. EL CARÀCTER JUDICIAL DEL PLA DE PARENTALITAT

3.1. SITUACIONS SUSCEPTIBLES DE SER ORDENADES MITJANÇANT UN PLA DE PARENTALITAT

El PLCCCat configura el pla de parentalitat com un instrument mitjançant el qual els progenitors han d'organitzar responsablement la cura futura dels fills (art. 233-9 PLCCCat). El pla de parentalitat és, doncs, un efecte més de la potestat parental que, al seu torn, és determinada per la filiació jurídicament establerta (art. 113.2 i 132 CF, i 235-2.2 i 236-1 PLCCCat). Per consegüent, el pla de parentalitat hauria de convenir-se o establir-se sempre en les situacions en les quals ambdós progenitors no convisquin, això és:

- a) En els processos de nul·litat matrimonial, divorci o separació judicial.
- b) En els supòsits de vida separada dels progenitors, que inclouen tant les situacions de separació de fet dels cònjuges com les altres situacions en les quals els progenitors no han mantingut mai una relació de convivència.
- c) En els supòsits d'extinció de la convivència estable en parella en vida dels progenitors.

3.1.1. *En els processos matrimonials*

Tanmateix, el PLCCCat exigeix la presentació d'una proposta de pla de parentalitat, només, en els supòsits en què els progenitors recorrin a un procés judicial, és a dir, en els supòsits de nul·litat matrimonial, divorci o separació judicial i en els altres supòsits en què els progenitors que visquin separats decideixin recórrer a l'autoritat judicial per a sotmetre a aprovació el seu pla de parentalitat (art. 236-11.2 PLCCCat) o perquè decideixi sobre l'exercici de la potestat en cas de desacord (art. 236-11.4 PLCCCat). Però estan obligats a presentar necessàriament una proposta de pla de parentalitat, només, els progenitors en un procés de nul·litat matrimonial, divorci o separació judicial, atès que, en aquests supòsits, no serà possible iniciar el procediment sense la proposta corresponent (art. 233-2.2a PLCCCat).

Ras i curt, el PLCCCat només exigeix dels progenitors l'elaboració i la presentació d'una proposta de pla de parentalitat amb la demanda quan iniciïn

un procés matrimonial de mutu acord. No es diu res respecte a aquesta qüestió per al supòsit del procés contenciós, ni en l'article 233-1 PLCCCat, en tractar de les mesures provisionals, ni tampoc en l'article 233-4 PLCCCat, relatiu a les mesures definitives acordades pel tribunal. No obstant això, segons l'article 233-1 PLCCCat, tant el cònjuge demandant com el demandat en contestar la demanda poden sol·licitar a l'autoritat judicial que adopti les mesures provisionals que consideri convenients i resultin adequades per a la cura i la protecció dels seus fills, amb la qual cosa res no impedeix, i fins i tot resultarà més útil, que cada un presenti la seva proposta de pla de parentalitat. La possibilitat que els cònjuges presentin la seva respectiva proposta de pla de parentalitat en un procés matrimonial contenciós té, al meu entendre, la seva base legal en l'article 233-11.1 PLCCCat, que inclou les «propostes de pla de parentalitat» —en plural— com a element per a la determinació del règim i la forma d'exercici de la custòdia. Molt més clar és l'article 233-8.3 PLCCCat, que obliga els cònjuges a presentar les seves propostes de pla de parentalitat —també en plural— a l'efecte de determinar l'exercici de la potestat parental, de custòdia i de relació amb els fills, sense diferenciar entre el procés de mutu acord i el contenciós. En aquest mateix sentit s'expressa l'apartat III, lletra c, de l'exposició de motius del PLCCCat quan ens diu que qualsevol proposta sobre la responsabilitat dels progenitors envers els seus fills en ocasió de la separació o del divorci «ha d'incorporar-se al procés judicial en forma de pla de parentalitat [...] tant si el procés és de mutu acord com contenciós».⁶

3.1.2. *En els supòsits al marge dels processos matrimonials*

En els supòsits al marge dels processos matrimonials, és a dir, en els supòsits de vida separada, ja sigui per separació de fet, ja sigui per extinció en vida de la parella estable, o en aquells altres en els quals mai no ha existit convivència entre els progenitors, aquests poden sotmetre el pla de parentalitat convingut a aprovació judicial (art. 236-11.2 PLCCCat), però també poden formalitzar-lo en una escriptura pública, cas en el qual els acords «són revocables en qualsevol moment mitjançant notificació notarial» (art. 236-11.3 PLCCCat; cfr. art. 234-5 i 233-5 PLCCCat). Poden, fins i tot, no formalitzar cap pla de parentalitat quan les seves relacions els permetin aconseguir l'acord amb facilitat, s'avinguin amb la situació en la qual es trobin o per simple desconeixement. En

6. L'article 233-10 de l'Avantprojecte, paral·lel a l'article 233-9 del Projecte, ordenava als progenitors que, «de manera conjunta o separada», presentessin una proposta de pla de parentalitat.

aquests casos, els acords, inclosos o no en un pla de parentalitat, s'adopten i s'executen al marge d'un procés i, per tant, al marge d'un control judicial que garanteixi el superior interès del fill menor. És possible, fins i tot, que els acords quedin sense efecte en qualsevol moment, verbalment quan així s'hagin adoptat, o, com s'ha dit, a instància de qualsevol dels progenitors mitjançant l'oportuna notificació notarial quan s'hagin formalitzat en una escriptura pública. Tot això, en el seu conjunt, significa una diferència essencial amb la relació conjugal, amb els progenitors que iniciïn un procés matrimonial que, com s'ha dit, en tot cas haurà de presentar una proposta de pla de parentalitat a l'autoritat judicial.

En principi, els progenitors que extingeixin en vida la seva relació estable de parella i tinguin fills menors en comú, també es troben obligats a presentar un pla de parentalitat, atès que l'article 234-7 PLCCCat remet el supòsit, quant a les mesures que s'han de prendre respecte de la cura dels fills, a l'aplicació dels articles 233-8 a 233-13, relatius als efectes de la nul·litat del matrimoni, del divorci i de la separació judicial. No obstant això, és molt probable, especialment en cas d'acord, que en aquest cas els progenitors no sotmetin la ruptura ni els seus efectes a control judicial, el qual, per tant, no podrà pronunciar-se sobre les previsions quant al futur exercici de la potestat i el repartiment de les seves responsabilitats envers els fills menors. Perquè el recurs al procés té lloc, generalment, quan les parts no poden, per si mateixes, reorganitzar les seves relacions.

3.2. LES PROPOSTES DE PLA DE PARENTALITAT

El pla de parentalitat previst en el Projecte és l'aprovat o concretat per l'autoritat judicial (art. 233-3.1 i 233-4.3), a partir de la proposta presentada pels progenitors en un procés de mutu acord (art. 233-2.2 i 236-11.2) o de les propostes presentades individualment per cada un dels progenitors en un procés contenciós (art. 233-8.3, 233-11.1 i 236-11.4). En cap cas l'autoritat judicial es troba vinculada pel contingut de la proposta, llevat que hagi estat presentada per ambdós progenitors de comú acord i informada favorablement pel ministeri fiscal (art. 233-3.1 PLCCCat). L'autoritat judicial, quan així ho consideri convenient, pot sol·licitar a l'equip tècnic judicial que valori la idoneïtat de les propostes de pla de parentalitat (art. 233-9.2 PLCCCat).

Segons els articles 233-8.3 i 234-7 PLCCCat, els progenitors han de presentar la seva proposta de pla de parentalitat sempre que hi hagi fills comuns sota potestat, tant en els processos de nul·litat matrimonial, divorci o separació judicial, com en els altres que tinguin lloc per causa de la ruptura d'una parella estable, que en aquesta matèria es regeix també, com s'ha dit, per les normes

previstes per als cònjuges en la cura dels fills (art. 234-7 PLCCCat), per la qual cosa considero aplicable a ambdues situacions el que es digui d'ara endavant, amb les excepcions que, si escau, sigui necessari precisar.⁷ No obstant això, val la pena recordar que, davant la ruptura de la seva convivència estable, és possible que els progenitors no sotmetin els seus acords a l'autoritat judicial i que es distribueixin de fet les seves responsabilitats o no facin en una escriptura pública (cfr. art. 236-11 PLCCCat).

3.2.1. *La proposta de pla de parentalitat en el procés de mutu acord*

Segons el que disposa l'article 233-2.2 PLCCCat, els progenitors que iniciïn un procés matrimonial de mutu acord, en sentit ampli, i tinguin fills comuns sota la seva potestat, estan obligats a incloure en el conveni regulador una proposta de pla de parentalitat. Aquest precepte es refereix, literalment, al «pla de parentalitat», però no hi ha dubte que es tracta d'una proposta si atenem l'article 233-9 del mateix text, al qual remet i que clarament es refereix al contingut de les «propostes», o si atenem el que disposa l'article 233-3.1 PLCCCat, segons el qual els acords adoptats en un conveni regulador, degudament informats pel ministeri fiscal, han de ser aprovats per l'autoritat judicial, excepte els punts que no siguin conformes amb l'interès dels fills menors. Això mateix cal deduir de l'article 233-6.6 PLCCCat, que preveu la falta d'aprovació dels acords assolits a través de la mediació respecte del règim d'exercici de la responsabilitat parental; de l'article 233-10.1 PLCCCat, que disposa que la custòdia dels fills s'atribueix de la manera convinguda pels cònjuges en el pla de parentalitat, llevat que resulti perjudicial per als fills; o de l'article 233-11 PLCCCat, que esmenta els criteris que s'han de tenir en compte per a determinar el règim i la forma d'exercici de la custòdia.

Els acords assolits pels cònjuges en un conveni regulador i, per tant, també els relatius al pla de parentalitat, han de ser aprovats per l'autoritat judicial, amb l'informe previ del ministeri fiscal, excepte el que resulti perjudicial per a l'interès dels fills menors (art. 233-3.1 PLCCCat; cfr. art. 233-10.1 PLCCCat). En aquest últim cas, l'autoritat judicial ha d'indicar als cònjuges els aspectes que s'han de modificar i els ha de donar un termini perquè presentin una nova proposta. Si els cònjuges no presenten la nova proposta dins del termini o aquesta

7. Com succeeix en moltes altres matèries, la regulació dels efectes de l'extinció de la parella estable en matèria de custòdia dels fills i les relacions personals, és la mateixa, per remissió, que la prevista per als cònjuges.

tampoc no és aprovada, l'autoritat judicial resoldrà sobre els aspectes no homologats (art. 233-3.2 PLCCCat). En canvi, els punts del conveni aprovats o resolts per l'autoritat judicial s'incorporen a la sentència (art. 233-3.3 PLCCCat) i vinculen els progenitors.

En aquest aspecte, la qüestió que es pot suscitar és si l'autoritat judicial ha d'aprovar o rebutjar la proposta de pla de parentalitat en el seu conjunt, com a acord (art. 233-2.2a PLCCCat), o pot fer-ho parcialment, mantenint els «punts» que ho mereixin i indicant els altres que hagin de ser modificats perquè són contraris a l'interès dels fills. Seria desitjable que, atenent les circumstàncies de cada cas, l'autoritat judicial pogués aprovar parcialment una proposta, tal com s'ha anat fent fins ara (cfr. art. 76, 77 i 78 CF). Així es facilitaria no només l'elaboració de la nova proposta, atès que els progenitors podrien mantenir part de l'anterior i concentrar-se en el punt o els punts que s'han de modificar, sinó també el mutu acord, que d'una altra manera podria fracassar. La possibilitat d'aprovació parcial de la proposta de pla de parentalitat per part de l'autoritat judicial pot trobar la seva base legal en l'article 233-3 PLCCCat, que diferencia entre «els acords» adoptats pels cònjuges en el conveni regulador i «els punts» que no mereixin l'aprovació per ser contraris a l'interès del menor.

3.2.2. *Les propostes de pla de parentalitat en el procés contenciós*

3.2.2.1. Supòsits d'acord entre els progenitors sobre la cura dels fills

El cònjuge que iniciï un procés de nul·litat matrimonial, separació o divorci sense el consentiment de l'altre no està obligat, per raons òbvies, a presentar un pla de parentalitat adoptat de mutu acord amb l'altre progenitor.

No obstant això, pot donar-se la situació en què el desacord dels cònjuges tingui la seva causa en qüestions alienes al règim de la seva responsabilitat parental (p. ex., per causa de la prestació compensatòria o de l'atribució de l'ús de l'habitatge familiar), però estiguin totalment d'acord en aquest aspecte, cas en el qual haurien de poder presentar una proposta conjunta a la qual haurien d'aplicar-se els criteris continguts en l'article 233-3 PLCCCat (cfr. art. 773 i 774 Llei d'enjudiciament civil [LEC]). En qualsevol cas, els pactes aconseguits pels cònjuges en mesures provisionals no són vinculants per la tribunal, que sempre podrà revisar les mesures establertes anteriorment (art. 233-4.2 PLCCCat).

Igualment, els cònjuges poden aportar al procés els acords que haguessin aconseguit en previsió de la ruptura o els aconseguits amb posterioritat a la ruptura de la convivència, fora del conveni regulador, en matèria de custòdia i de

relacions personals amb els seus fills menors. L'article 233-5.1 PLCCCat declara el caràcter vinculant d'aquests acords per als cònjuges, l'acció dels quals per a exigir-ne el compliment pot acumular-se a la de nul·litat, separació o divorci. A més, segons el mateix precepte, els cònjuges poden sol·licitar la incorporació dels acords a les resolucions sobre mesures provisionals, si resulten conformes a aquestes, i a la sentència. No obstant això, sigui quin sigui el contingut dels acords, només seran eficaços i vincularan l'autoritat judicial si són conformes a l'interès del fill en el moment en què es pretengui la seva aplicació (art. 233-5 PLCCCat).

Els acords en previsió d'una ruptura matrimonial poden atorgar-se en capítols matrimonials o en una escriptura pública, d'acord amb l'article 231-20.1 PLCCCat. Però, segons l'article 233-5 PLCCCat, els acords en previsió d'una ruptura matrimonial només vinculen els cònjuges quan hagin estat «atorgats de conformitat amb l'article 231-19», això és, quan formin part del contingut d'un negoci capitular. Sembla, doncs, segons el que diu el PLCCCat, que quan els acords s'hagin atorgat en una escriptura pública realitzada només a aquest efecte, però no com a part d'un negoci capitular, no vinculen els cònjuges. Entenc, per contra, que en qualsevol dels casos els cònjuges es troben vinculats pel contingut d'uns pactes que formalitzen en una escriptura pública. És cert que el negoci capitular inclou una sèrie de pactes que les parts valoren en el seu conjunt, globalment, i que requereix una formalitat específica, mentre que els acords en previsió d'una ruptura poden ser el contingut únic que mogui els cònjuges a formalitzar-los. Però tant en un cas com en l'altre, la forma és pública, amb els efectes i les conseqüències pròpies d'aquesta, i vincula les parts, de manera que ambdós podran al·legar-los o aportar-los en un procés, conjuntament o separada.

Quant als acords aconseguits pels cònjuges en previsió de la ruptura, cal destacar que, segons l'article 231-20.5 PLCCCat, no seran eficaços quan siguin perjudicials per a qualsevol dels atorgants en el moment en què es pretengui la seva aplicació i sempre que aquest acrediti l'existència de circumstàncies rellevants sobrevingudes «que no es van preveure ni que es podien raonablement preveure en el moment del seu atorgament», cosa que no serà difícil que ocorri quan les circumstàncies sobrevingudes tinguin a veure amb el benestar d'uns fills que no existien en el moment de l'atorgament d'aquests pactes o vinguin donades pel mateix canvi de circumstàncies en la vida dels fills o de la seva relació amb els progenitors.

Quant als acords celebrats amb posterioritat a la ruptura de la convivència i que no formin part d'un conveni regulador, cal tenir present que, en cas de no haver comptat amb assistència lletrada per a la seva celebració, qualsevol dels cònjuges pot deixar-los sense efecte en els tres mesos següents a la data del seu

atorgament i, com a màxim, fins al moment de la contestació a la demanda o de la reconvençió en el procés matrimonial en el qual es vulguin fer valer (art. 233-5.2 PLCCCat).

3.2.2.2. Supòsits de desacord entre els progenitors sobre la cura dels fills

Si no hi ha acord entre els progenitors quant a la distribució de les responsabilitats parentals, cada un d'ells ha de presentar, amb la demanda o amb la contestació a la demanda (art. 233-1.1a PLCCCat), la seva proposta de pla de parentalitat, per separat, a l'efecte que l'autoritat judicial determini el règim d'exercici de la potestat parental, de custòdia i de relació amb els fills (art. 233-8.3 PLCCCat). No obstant això, si bé el demandant sempre haurà de presentar la seva proposta, és possible que el demandat no ho faci o ho faci més tard. Entenc que, en aquest cas, no ha de ser l'advocat qui elabori una proposta més o menys estandarditzada o que, segons el seu criteri, s'ajusti als desitjos del seu client o a l'interès del menor. El procés hauria de continuar fins i tot sense la proposta d'una de les parts, perquè l'opció contrària significaria deixar a les mans d'aquesta la possibilitat de bloquejar-lo, al marge de l'interès del menor.

Un cop presentades la demanda i la contestació, l'autoritat judicial ha d'adoptar les mesures provisionals que consideri més adequades per a la protecció i el benestar dels fills i ha d'acordar les garanties necessàries per assegurar el seu compliment (art. 233-1 PLCCCat).

En qualsevol moment del procés, els cònjuges poden assolir un acord i seguir el procediment pels tràmits de l'article 777 LEC (art. 770.5 LEC). Si no és així, l'autoritat judicial ha d'adoptar les mesures definitives que escaiguin a la vista del resultat de les proves practicades (art. 233-4.1 PLCCCat). Concretament, quan hi hagi fills menors comuns, l'autoritat judicial ha d'establir la modalitat d'exercici de custòdia que atengui millor l'interès del fill i, si escau, ha de concretar el pla de parentalitat que consideri més convenient i que vincularà ambdós progenitors. En aquest sentit, l'article 233-4.3 PLCCCat ordena al jutge que es pronunciï «necessàriament sobre la distribució de les responsabilitats parentals entre ambdós progenitors» i, tant si s'estableix la modalitat de custòdia compartida com qualsevol altra modalitat d'exercici de custòdia, «concretar el pla de parentalitat amb el règim de comunicació i estança dels fills amb el progenitor amb el qual no visquin habitualment, en els termes de l'article 233-9».

Cap de les propostes de pla de parentalitat ni cap dels seus aspectes vincula el jutge, el qual només ha de decidir en interès del fill (art. 233-8 PLCCCat). L'article 233-8.3 PLCCCat exigeix als progenitors que presentin les seves pro-

postes de pla de parentalitat, però enlloc no es diu que el jutge hagi d'atendre una d'aquestes, necessàriament. Quan no hi hagi acord entre els progenitors, les propostes no són més que dades que han de permetre al jutge aproximar-se a les circumstàncies de cada cas, però serà després de les proves practicades i l'informe del ministeri fiscal, que el jutge decidirà sobre les mesures que s'han d'adoptar, fonamentant la seva resolució en la millor protecció de l'interès del menor (art. 233-4.1, 233-8.5 i 233-9.2 PLCCCat) i adoptant les cauteles procedents per al compliment eficaç del règim establert.

4. CONTINGUT DEL PLA DE PARENTALITAT

4.1. ÀMBIT GENERAL: PLANIFICACIÓ SOBRE L'EXERCICI DE RESPONSABILITATS I LA PRESA DE DECISIONS

El PLCCCat es refereix al contingut del pla de parentalitat en els seus articles 233-4.3, 233-8.3 i 233-9. Els dos primers articles estableixen d'una manera molt general i una mica reiterativa el que ha de ser el contingut del pla de parentalitat, que després desenvolupa l'article 233-9 PLCCCat. Així, l'article 233-4.3 PLCCCat, sobre l'establiment de mesures definitives acordades pel tribunal, disposa que, amb independència de la modalitat d'exercici de la custòdia que s'estableixi, «l'autoritat judicial ha de concretar el pla de parentalitat amb el règim de comunicació i estada dels fills amb el progenitor amb el qual no visqui habitualment, en els termes de l'article 233-9». L'article 233-8.3 PLCCCat, sobre la responsabilitat parental en la cura dels fills, disposa, per la seva banda, que els cònjuges han de presentar les seves propostes de pla de parentalitat, amb el contingut previst en l'article 233-9 PLCCCat, «a l'efecte de determinar el règim d'exercici de la potestat parental, de custòdia i de relació amb els fills». En definitiva, els articles 233-4.3 i 233-8.3 PLCCCat estableixen d'una manera molt general, com s'ha dit, el contingut del pla de parentalitat, en el qual han de determinar-se les qüestions relatives a l'exercici de la potestat parental.

L'article 233-9 PLCCCat, que s'encapçala amb el títol «Pla de parentalitat», especifica el que ha de ser el contingut d'aquest instrument d'ordenació de les relacions. Segons aquest article, els progenitors han de determinar en les seves propostes «la forma d'exercir les seves responsabilitats i de prendre decisions pel que fa a la cura i l'educació dels fills, el lloc o els llocs on aquests viuran habitualment, el règim de relació en els períodes de temps en què els progenitors no tinguin els fills amb ells i també les tasques que efectivament exercirà cada un».

Escau, ara, analitzar cadascun d'aquests aspectes per separat. En primer lloc posarem l'èmfasi en la forma d'exercir responsabilitats i de prendre decisions, i després passarem a l'anàlisi dels aspectes respecte dels quals cal concretar les responsabilitats i prendre decisions.

4.1.1. *La «forma d'exercir les seves responsabilitats»*

Convindria, de bon principi, aclarir què ha d'entendre's per *responsabilitat parental*, per a poder relacionar-la amb «la forma d'exercir» aquesta responsabilitat en els supòsits de falta de convivència entre els progenitors, que ha de ser part del contingut de qualsevol pla de parentalitat, per a la qual cosa han de servir de referència els conceptes continguts en l'article 1.2 del Conveni de la Haia de 19 d'octubre de 1996, relatiu a la competència, la llei aplicable, el reconeixement, l'execució i la cooperació en matèria de responsabilitat parental i de mesures de protecció dels nens; i en l'article 2.7 del Reglament (CE) núm. 2201/2003 del Consell, de 27 de novembre de 2003, relatiu a la competència, el reconeixement i l'execució de les resolucions judicials en matèria matrimonial i de responsabilitat parental, pel qual es deroga el Reglament (CE) núm. 1347/2000.

Segons l'article 1.2 del Conveni de la Haia de 19 d'octubre de 1996, i per a les finalitats del Conveni, l'expressió *responsabilitat parental* comprèn «l'autoritat parental o qualsevol altra relació d'autoritat anàloga que determini els drets, poders i obligacions dels pares, tutors o de qualsevol altre representant legal respecte a la persona o els béns del nen». I, segons l'article 2.7 del Reglament (CE) núm. 2201/2003 del Consell, també per a les seves finalitats, s'entendrà per «*responsabilitat parental*, els drets i les obligacions conferits a una persona física o jurídica en virtut d'una resolució judicial, per ministeri de la llei o per un acord amb efectes jurídics, en relació amb la persona o els béns d'un menor. El terme inclou, en particular, els drets de custòdia i visita». A partir d'aquestes definicions, la noció de *responsabilitat parental* ha de concretar-se per l'ordenament jurídic al qual correspongui, que en nostre cas és el català.

De qualsevol manera, el terme *responsabilitat* està unit al de *deure* i quan es tracta de *responsabilitat parental* hauria d'interpretar-se referit als deures dels progenitors envers els seus fills, esmentats en l'article 236-17.1 PLCCCat.

Però el concepte de *responsabilitat parental* que acull el PLCCCat no sembla limitar-se al contingut funcional de la potestat parental, sinó, precisament, a una manera d'exercir aquests drets/deures, en termes d'absoluta igualtat, que es pretén propiciar. Des d'aquesta perspectiva, el concepte de *responsabilitat parental* significa que ambdós progenitors, amb independència de la modalitat de

custòdia que s'estableixi, són igualment responsables de la cura dels seus fills comuns, i que cada progenitor ha d'atendre aquesta cura, les seves necessitats, ja sigui de manera conjunta o de manera individual. Específicament, en situacions de ruptura, el concepte de *responsabilitat parental* implica que la reorganització de relacions entre els progenitors i els seus fills comuns ha d'evitar que els problemes dels primers repercutixin en l'atenció dels segons, cosa que inclou per a cada un dels progenitors la responsabilitat d'ocupar-se de la persona i els béns dels seus fills i assegurar-se que reben les atencions adequades.

Atenent el contingut de l'article 233-4.3 PLCCCat, que es refereix a la distribució de les responsabilitats parentals entre ambdós cònjuges, com a contingut de les mesures definitives acordades pel tribunal, entenc que, en aquest punt, aquests han de proposar la modalitat d'exercici de custòdia que considerin més convenient, compartida o individual, atenent l'interès del fill. La proposta en aquest sentit serà tinguda en compte, segons l'article 233-11.1 PLCCCat, «per determinar el règim i la forma d'exercici de la custòdia», juntament amb els criteris i les circumstàncies que s'estableixen en el mateix precepte. En cas que la proposta de pla de parentalitat hagi estat formulada per ambdós progenitors de comú acord, la custòdia s'atribueix en la forma convinguda, llevat que resulti perjudicial per als fills (art. 233-10.1 PLCCCat). En cas que l'acord entre els progenitors no hagi estat possible, «l'autoritat judicial procura, en benefici dels fills, mantenir la responsabilitat parental compartida, determinant-ne la forma d'exercir-la [...] llevat que la custòdia individual sigui més adient» (art. 233-10.2 PLCCCat).

4.1.2. *La manera «de prendre decisions»*

Segons el que disposa l'article 233-9 PLCCCat, els progenitors han de concretar en les seves propostes de pla de parentalitat la manera «de prendre decisions» respecte a la cura i el benestar dels seus fills. Per consegüent, els progenitors han d'establir el procés que hauran de seguir per a decidir la seva actuació davant de qüestions essencials que afectin els seus fills, com poden ser l'elecció del centre d'escolarització, les activitats extraescolars, els viatges, el tipus d'alimentació, els tractaments mèdics, etcètera. No s'exigeix que els cònjuges determinin els supòsits que s'han de decidir, sinó només la manera en què decidiran, tot i que seria convenient preveure'ls de la manera més precisa possible, encara que sigui per categories generals. En aquest punt tampoc no s'imposa una modalitat concreta per a tot tipus de supòsits, sinó que els progenitors, amb independència del tipus de custòdia que convinguin, poden proposar la presa de

decisiones conjunta o individual, i poden variar segons el supòsit concret de què es tracti.

Però el pla de parentalitat no pot, perquè és impossible, preveure totes les eventualitats que puguin donar-se al llarg de la vida dels fills comuns mentre romanguin a càrrec dels progenitors. És cert que tampoc no és una relació el que demana el PLCCCat, sinó que es concreti a qui correspondrà la facultat de decidir els aspectes essencials que previsiblement puguin plantejar-se en un futur en relació amb els fills. Però, al meu entendre, això és tant com preveure situacions concretes, per més generals que puguin ser en el seu plantejament, com el canvi de residència de qualsevol dels progenitors, el canvi de centre escolar, les malalties del fill, la incapacitat de qualsevol dels progenitors, etcètera; perquè la solució o la manera de prendre decisions dependrà del supòsit concret que ho requereixi. Tot són eventualitats i totes són possibles. I segons com és l'eventualitat és la manera de prendre decisions, que encara es complica més quan aquesta eventualitat afecti una persona amb capacitat suficient per a decidir, com pugui ser un menor adolescent. Com a eventualitats que són, i per tant desconegudes, no són fàcils de preveure i, encara menys, no és fàcil de planificar la manera de decidir respecte a aquestes. El detall en la descripció d'eventualitats a llarg termini, quan potser les circumstàncies siguin del tot diferents, complica l'elaboració d'un pla de parentalitat que, possiblement, no pugui executar-se en el seu moment.

El que sí que és possible és concretar els àmbits i com ha de decidir-se en cadascun d'aquests, això és, descriure les situacions en les quals qualsevol dels progenitors pugui decidir individualment (com puguin ser les d'urgència, impossibilitat o absència —cfr. art. 236-10 PLCCCat—), així com les altres en les quals hagin de fer-ho conjuntament.

Quan s'estipuli que la decisió ha de ser presa conjuntament, no seria sobrer que els progenitors proposessin o pactessin també un procés per a solucionar les possibles controvèrsies que poguessin presentar-se en un futur davant de temes de difícil previsió. El recurs a la mediació familiar o el recurs a l'opinió majoritària de determinats familiars podrien ser possibilitats que es podrien tenir en compte, així com qualsevol altre mecanisme de resolució de conflictes ràpid i efectiu. En aquest sentit, també podria acudir-se al mecanisme de la notificació, de manera similar al que disposa l'article 236-11 PLCCCat per al supòsit de l'exercici de la potestat en cas de vida separada dels progenitors, de manera que, passat un termini sense que el progenitor notificat manifesti el seu desacord, el notificant pugui actuar.

4.2. ÀMBIT PARTICULAR: CONTINGUT DE LA PLANIFICACIÓ

La manera d'exercir les responsabilitats i prendre decisions que els progenitors han de concretar en les seves propostes de pla de parentalitat ha de ser referida als aspectes que també es determinen en l'article 233-9 PLCCCat i que són els següents.

4.2.1. *La «cura i l'educació dels fills»*

Com a norma general, la cura dels fills, procurar que no pateixin danys i no els ocasionin a tercers, correspon al progenitor amb el qual convisquin, amb independència de la modalitat d'exercici de la potestat (art. 233-10.5 PLCCCat). No obstant això, els progenitors poden acordar o proposar la manera en què ha de cuidar-se el fill amb independència, també, de la part amb la qual estigui convivint en aquell moment. És a dir, poden convenir o proposar que la cura del fill es dugui a terme en un entorn precís, en l'entorn que considerin adequat per al seu correcte desenvolupament i decidir, d'entre les seves necessitats materials i morals, quines han de ser les que han de prevaldre i de quina manera han de satisfer-les (p. ex., elegint el pediatre, determinant a càrrec de quines persones o quins parents ha d'estar en determinats moments, etcètera).

Quant a l'educació, o a la formació íntegra del menor que li permeti desenvolupar-se amb normalitat en l'entorn social al qual pertany, d'acord amb la seva personalitat, els progenitors tenen el dret d'elegir la que considerin més convenient per al seu fill, d'acord amb la seva ideologia. En aquest sentit, hauran de proposar, si més no, el tipus d'educació que desitgen per als seus fills (p. ex., religiosa o laica), i fins i tot el tipus de centre escolar o les activitats extraescolars que considerin convenients, sempre atenent l'interès del menor i d'acord amb la seva personalitat.

4.2.2. *El «lloc o els llocs on aquests viuran habitualment»*

Els progenitors poden decidir on viuran habitualment els seus fills, amb independència de quin d'ells tingui la custòdia o que la tinguin ambdós.

L'habitatge habitual dels fills pot ser el d'un dels progenitors, o el d'ambdós de manera alternada. La igualtat en el temps no és el mateix que la igualtat de responsabilitats que es manté en la custòdia compartida, de manera que els progenitors poden planificar de manera raonable i pràctica el temps alternat de re-

sidència —encara que no sigui de manera igualitària—, sempre que ambdós s'involucrin en la rutina diària dels fills.

També, atenent el que disposa l'article 236-17.2 PLCCCat, l'habitatge habitual dels fills pot estar en un lloc diferent del de qualsevol dels seus progenitors, quan existeixi un motiu suficient per a això, com podrien ser els estudis o la salut. Entenc que aquest punt no té res a veure amb el règim de visites, estada i comunicació previst en l'article 233-12 PLCCCat a favor dels avis o dels germans, llevat que per la durada de les repetides estades pugui considerar-se que el fill viu habitualment amb qualsevol d'ells durant determinats períodes o determinats dies de l'any, com pot ser durant les vacances.

En qualsevol cas, els progenitors hauran de fer una planificació respecte a aquesta qüestió, un calendari suficientment detallat per a, si escau, sol·licitar el seu compliment forçós.

El lloc o els llocs on els fills viuran habitualment, determina a qui correspon la cura directa d'aquests, però no eximeix en cap cas els progenitors del compliment de les seves obligacions com a tals, per a la qual cosa hauran de ser degudament informats i s'hauran d'informar recíprocament dels fets rellevants relacionats amb la cura de la persona i el patrimoni dels fills (art. 236-12.1 i 2 PLCCCat).

4.2.3. *El «règim de relació en els períodes en què els progenitors no tinguin els fills amb ells»*

Com a correlatiu del punt anterior, ens referim aquí al fins a aquest moment conegut com a *règim de visites* del fill respecte del progenitor a qui, en aquell moment, no li correspongui la guarda. Entenc que l'expressió *règim de visites* no ha d'estar renyida o en contradicció amb el concepte de *custòdia compartida*, atès que, precisament, quan la custòdia es comparteix, els fills conviuen de manera alternada amb els seus progenitors però mantenen la relació amb ambdós en tot moment. Per consegüent, el règim de visites o de relació correspondrà, també de manera alternada, al progenitor que en aquell moment no tingui atribuïda la guarda dels seus fills. No ha d'oblidar-se que la custòdia pot compartir-se establint uns períodes llargs d'alternança en la guarda, com poden ser els trimestres, els semestres o els anys, cas en el qual serà necessari establir aquest règim de relació dels fills amb l'altre progenitor.

En aquest punt, els progenitors també han d'elaborar un calendari on han d'especificar, amb més o menys detalls, aquest règim de relació, en interès dels fills.

4.2.4. *Les «tasques que efectivament exercirà cada un»*

Aquest és l'últim dels aspectes que s'han de concretar en el pla de parentalitat, segons l'article 233-9 PLCCCat. Entenc que en aquest punt els progenitors han de concretar com compliran l'exercici de les seves responsabilitats parentals, com es durà a terme efectivament aquest exercici, a través de quines actuacions en concret i a qui correspondrà cadascuna d'aquestes. Aquesta concreció, si bé pot ser fàcil de fer en un principi pels progenitors —però no quan hagi de fer-la l'autoritat judicial—, no sempre serà fàcil de mantenir davant el necessari canvi de les circumstàncies que previsiblement es produirà al llarg del temps, tant per als fills com per als seus progenitors.

En aquest punt, podria concretar-se, per exemple, a qui correspon l'administració dels béns del menor, el control de les seves despeses, la compra d'elements escolars necessaris, el contacte directe amb el centre escolar, l'acompanyament a cites d'atenció sanitària, a les activitats extraescolars, etcètera. La casuística és molt àmplia i dependrà en cada cas i del que les parts o l'autoritat judicial considerin important i necessari. El detall excessiu, que, per altra banda, sembla que és el que el PLCCCat demana, pot significar un germen de conflictes i l'origen d'inacabables demandes per incompliment.

Es pretén, en definitiva, que els progenitors es limitin a establir un repartiment formal de responsabilitats respecte dels seus fills menors comuns i que determinin la seva col·laboració efectiva, mitjançant la seva actuació directa, en la cura i l'educació dels fills, concretant les tasques que en aquest sentit assumeix cada un i de les quals, per consegüent, poden ser reclamats en cas d'incompliment.

4.3. MATÈRIES NO INCLOSES. REFERÈNCIA ESPECIAL AL DEURE D'ALIMENTS ENVERS ELS FILLS COMUNS

Fins aquí s'ha analitzat el que ha de ser el contingut del pla de parentalitat, tal com s'indica en l'article 233-9 CCC PLCCCat. No obstant això, segons l'article 236-17 PLCCCat (cfr. art. 143.1 CF), els deures dels progenitors que integren el contingut de la potestat són la cura dels fills, la convivència, els aliments en el seu sentit més ampli, l'educació i la formació integral. De tots aquests deures, l'article 233-9 PLCCCat no esmenta el d'aliments, per la qual cosa sembla que els progenitors no han d'incloure en les seves propostes de pla de parentalitat «la manera d'exercir les seves responsabilitats i prendre decisions» respecte del compliment del deure d'aliments envers els seus fills comuns. El mateix pot concloure's si atenem l'article 233-2.2 PLCCCat, que fixa el que ha de ser el

contingut del conveni que, si escau, els cònjuges han d'adjuntar a l'escrit inicial en un procediment matrimonial de mutu acord, i que separa com a elements diferents «Un pla de parentalitat» (lletra *a*) i «Els aliments que hauran de prestar-los [als fills comuns], indicant-ne la periodicitat, la modalitat de pagament, els criteris d'actualització i, si així ho han previst, les garanties» (lletra *b*). El mateix es dedueix de l'article 233-4.3 PLCCat, relatiu a les mesures definitives acordades pel tribunal, que ordena al jutge, d'una banda, «concretar el pla de parentalitat amb el règim de comunicació i estada dels fills amb el progenitor amb el que no resideixin habitualment, en els termes de l'article 233-9», i, de l'altra, «distribuir les despeses de manutenció dels fills menors entre els dos progenitors [...] i fixar, en el seu cas, la contribució que hagi de realitzar qui no tingui la responsabilitat directa del pagament de les mateixes».

Sembla, com s'ha dit, que els aliments dels fills no és un element que hagi d'incloure's en el pla de parentalitat, encara que la realitat demostrï que sí que serà un element que caldrà tenir molt en compte a l'hora de concretar el contingut de la proposta.

L'exclusió del deure d'aliments del contingut del pla de parentalitat pot tenir la seva causa en textos internacionals, com el Conveni de la Haia de 19 d'octubre de 1996 i el Reglament (CE) núm. 2201/2003, pel qual es deroga el Reglament (CE) núm. 1347/2000. Aquests textos, que, recordem, ens donen un concepte de *responsabilitat parental*, exclouen expressament els aliments d'aquest concepte. Però l'exclouen perquè, com indica expressament el Reglament 2201/2003, els aliments es troben regulats per un altre reglament: «Les obligacions alimentàries, com que ja estan regulades en el Reglament (CE) núm. 44/2001, estan excloses de l'àmbit d'aplicació del present Reglament» (considerant onzè).⁸

Cal recordar, no obstant això, que, a pesar de la concepció general que presideix les normes d'àmbit europeu, en l'aplicació del dret intern es manté la concepció pròpia de cada ordenament jurídic, ja que no es contraposen.

Nogensmenys, l'objectiu de tots els documents internacionals en matèria d'aliments és facilitar l'efectivitat i el compliment de l'obligació. Així, el Con-

8. El Reglament (CE) núm. 44/2001 es troba afectat pel recent Reglament (CE) núm. 4/2009 del Consell, de 18 de desembre de 2008, relatiu a la competència, la llei aplicable, el reconeixement i l'execució de les resolucions i la cooperació en matèria d'obligació d'aliments, que, segons el seu considerant 44, «debería modificar el Reglamento (CE) no 44/2001 substituyendo las disposiciones de este aplicables en materia de obligaciones de alimentos. A reserva de las disposiciones transitorias del presente Reglamento, los Estados miembros deberían aplicar, en materia de obligaciones de alimentos, las disposiciones del presente Reglamento sobre competencia, reconocimiento, fuerza ejecutiva y ejecución de las resoluciones y sobre la asistencia judicial, en lugar de las del Reglamento (CE) no 44/2001 a partir de la fecha de aplicación del presente Reglamento».

veni sobre cobrament internacional d'aliments per a nens i altres membres de la família, fet a la Haia el 23 de novembre de 2007, disposa en el seu article 3, dedicat a les definicions, que «A lo ...». A més a més, l'article 2.7 del Reglament (CE) núm. 2201/2005 del Consell inclou en el concepte de *responsabilitat parental* tant la protecció de la persona com la dels béns del menor, encara que prossegueixi declarant que a l'efecte de l'aplicació d'aquell Reglament —d'aquell concret Reglament— s'«inclouen, en particular, els drets de custòdia i visita».

Atenent tot això, és possible entendre, d'una banda, que l'article 233-9 PLCCCat només fixa el contingut mínim del pla de parentalitat, amb la qual cosa els progenitors podrien incloure-hi tot el que consideressin convenient en interès del fill comú i, per tant, també la manera d'exercir les seves responsabilitats i prendre decisions respecte al deure d'aliments envers els fills. D'altra banda, s'observa que també ha de pactar-se en el conveni regulador, com a element diferent dels anteriors, «Si escau, el règim de visites, estada i comunicació amb els avis i els germans que no convisquin en el mateix domicili» (art. 233-2.2c PLCCCat), que, com es veurà més endavant, pel que fa als avis, podria incloure's en el pla de parentalitat a l'hora de determinar tant la cura dels fills com el lloc o els llocs on els fills viuran habitualment. De la mateixa manera, el compliment del deure d'aliments podria formar part del pla de parentalitat com a forma de concretar l'exercici de les responsabilitats i la presa de decisions respecte de la cura i l'educació dels fills comuns, atès que ambdós, especialment l'educació, solen trobar-se en relació directa amb els recursos econòmics que els progenitors, conjuntament o individualment, puguin dedicar-los.

No obstant això, atenent la redacció de l'article 233-9 PLCCCat, sembla, com ha quedat dit, que no poden incloure's en el pla de parentalitat les previsions que no afectin la cura, l'educació i el benestar dels fills. El PLCCCat separa les qüestions patrimonials, com la casa i la pensió, de les afectives, relacionades amb els fills. La qüestió que aleshores es planteja és què passarà quan els progenitors, de mutu acord, incloguin altres previsions, com pugui ser la dels aliments: seran eficaces aquestes disposicions, no seran eficaces però podrà mantenir-se el pla de parentalitat o transmetran la seva ineficàcia al pla de parentalitat? Al meu entendre, en la mesura en què el pla de parentalitat sigui coherent en el seu conjunt i atengui principalment l'interès del menor, aquestes altres disposicions haurien de mantenir-se i haurien de ser eficaces, i cal entendre-les incloses en el conveni regulador i part d'aquest.⁹

9. En nombrosos supòsits, els progenitors faran un gran esforç per a arribar a un acord atenent totes les circumstàncies del seu propi cas. La ineficàcia d'algun d'aquests acords, per defecte de forma, pot significar el fracàs del mutu acord, amb els perjudicis que, sens dubte, comporta tant per a les parts com per als seus fills.

En definitiva, considero que en el pla de parentalitat hauria de poder-se concretar la manera en què els progenitors exerciran les seves responsabilitats i decidiran respecte del deure d'aliments envers els fills comuns. També hauria de ser possible que els progenitors incloguessin altres circumstàncies addicionals a les previstes, que en el temps puguin plantejar els mateixos fills, en relació amb el seu desenvolupament personal, com poden ser els canvis de residència, l'emancipació, la vida independent, etcètera.

5. VALORACIÓ CRÍTICA

En general i pel que fa al pla de parentalitat en particular, el PLCCCat exigeix massa concrecions, cosa que significa una forta ingerència en l'àmbit de l'autonomia i de la vida privada de la família i dels seus membres.

El pla de parentalitat, que certament és una de les novetats legislatives del PLCCCat, no és tal novetat en la pràctica. Davant d'una ruptura, els progenitors han anat organitzant les seves relacions i la d'aquests amb els seus fills cada vegada de manera més detallada i sota el control judicial. La novetat del PLCCCat en aquest aspecte és l'obligació d'elaborar i presentar un pla de parentalitat amb un grau de concreció tan alt que no serà fàcil de dur a la pràctica, i que ha de decidir-se quan les parts difícilment hauran assimilat la ruptura de la convivència i no saben com s'adaptaran, ni ells ni els seus fills, a la nova situació.¹⁰ Actualment, el conveni regulador atén tots els aspectes que hauran de formar part del pla de parentalitat i no hi ha necessitat de regular cadascun d'aquestes aspectes d'una manera exhaustiva que, probablement, crearà conflictes a l'hora de negociar i, a vegades, farà fracassar el mutu acord, de manera que abocarà les parts a un procediment contenciós que podria evitar-se.

En definitiva, el pla de parentalitat, si arriba a ser una realitat, hauria de ser senzill i tan concret com fos possible per a abordar qualsevol aspecte de la cura, el benestar i el desenvolupament dels fills, perquè, tot i així, encara que sigui

10. En la fase d'esmenes s'ha posat en relleu la dificultat que significa l'elaboració de la proposta de pla de parentalitat, amb l'esmena núm. 154, presentada pel Grup Parlamentari Socialistes - Ciutadans pel Canvi, el Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana de Catalunya, el Grup Parlamentari d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa (*Butlletí Oficial del Parlament de Catalunya* [BOPC], núm. 574 [16 novembre 2009]), d'addició de noves disposicions addicionals, que proposa afegir una desena disposició addicional, intitulada «Informació sobre el pla de parentalitat», segons la qual «[e]l Departament de Justícia, en col·laboració amb els col·legis professionals, promourà la informació sobre el pla de parentalitat i facilitarà models per a la seva elaboració adaptats a les diferents etapes de la vida del menor».

teòricament, el pla de parentalitat pot esgotar-se amb el contingut d'aquesta anàlisi, en la pràctica presumiblement plantejarà constants controvèrsies judicials, amb continguts sempre diferents, perquè diferents seran tots els supòsits en els quals el jutge haurà de decidir aplicant el seu criteri, en funció de cada cas i de l'interès del menor.¹¹

11. L'esmena núm. 68, de modificació, presentada pel Grup Parlamentari Socialistes - Ciutadans pel Canvi, el Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana de Catalunya, el Grup Parlamentari d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa (BOPC, núm. 574 (16 novembre 2009)), encara complica més l'elaboració de la proposta de pla de parentalitat, atès que s'exigeix un grau de concreció encara més alt de l'article 233-9, detallant aspectes, al meu entendre, absolutament innecessaris. Per exemple, s'exigeix que es concretin «Les tasques de les quals cada progenitor es responsabilitzarà en relació amb les activitats quotidianes dels fills» (apartat 2b), amb la qual cosa caldrà dilucidar en cada cas què s'entén per *quotidiana*: no es diu res, no obstant això, respecte de les tasques que es considerin «no quotidianes», que, probablement, poden generar problemes més grans. A més del tipus d'educació, es requereix que els progenitors concretin «les activitats extraescolars, formatives i d'oci, si escau» (apartat 2f). I què significa aquí «si escau»? quan no escaurà?, significa que si els progenitors encara no saben el que farà el seu fill o les seves preferències, no escau, amb la qual cosa no farà falta que concretin aquest extrem? També, a tall d'exemple, s'exigeix que es concreti «el compliment del deure de compartir tota la informació sobre l'educació, la salut i el benestar dels fills», amb la qual cosa, interpreto, els progenitors hauran de decidir com s'informaran, però en realitat el que és essencial no és precisament com s'informaran, sinó que es compleixi efectivament aquest deure, aspecte que ja es troba suficientment regulat en l'article 236-12 del Projecte; de la mateixa manera, s'introdueixen detalls igualment innecessaris, que al·ludeixen a algun aspecte molt concret, mentre que poden existir-ne d'altres d'igual o major importància que no es mencionen, com succeeix en l'apartat 2b respecte al «canvi de domicili» (de qui?). També, per acabar, l'esmena proposa un paràgraf 3 en el qual es diu que «[l]es propostes de pla de parentalitat poden incloure el recurs a la mediació familiar [...], cosa que significa que les parts «poden» fer-ho o no, de la mateixa manera que poden o no incloure qualsevol altre mecanisme per a resoldre els possibles conflictes que puguin plantejar-se en un futur.